

Traducció i tecnologies: eines, processos i recursos

Antoni Oliver

Introducció

Les tecnologies informàtiques s'han introduït plenament en el món de la traducció i els professionals de la traducció comptem amb un gran ventall d'aplicacions dissenyades per facilitar-nos la feina, millorant el rendiment i assegurant uns nivells de qualitat òptims. Aquestes tecnologies van des de la traducció assistida a la traducció automàtica, passant pels sistemes d'extracció i gestió de la terminologia. El traductor, a més, té a la seva disposició una gran quantitat de recursos lingüístics: glossaris terminològics, diccionaris i corpus paral·lels que, emprats de la manera adequada poden suposar un gran estalvi de temps.

Aquest llibre presenta d'una manera clara i amb detall tots els aspectes de les tecnologies aplicades a la traducció. També ensenya a trobar, crear i gestionar recursos lingüístics per a la traducció, especialment bases de dades terminològiques i memòries de traducció. El llibre pot ser un manual de consulta per al traductor en actiu i pot també servir com a material de referència principal en un curs universitari de grau, postgrau o màster sobre tecnologies aplicades a la traducció.

El llibre es complementa amb una sèrie d'enunciats de pràctiques que es poden descarregar lliurement de <http://lpg.uoc.edu/TIT>.

L'autor del llibre està obert a rebre comentaris, crítiques i suggeriments a través del seu correu electrònic.

Antoni Oliver

aoliverg@uoc.edu

Novembre de 2014

Índex

1. La traducció assistida per ordinador

- 1.1. Introducció
- 1.2. Components bàsics d'un sistema de traducció assistida
  - 1.2.a Entorn de treball
  - 1.2.b. Consulta a memòries de traducció
  - 1.2.c. Consulta a glossaris i diccionaris
  - 1.2.d. Combinació de traducció assistida i traducció automàtica
  - 1.2.e. Tractament de formats
- 1.3. El procés de traducció amb un sistema de traducció assistida
  - 1.3.a. Tractament del format
  - 1.3.b. Segmentació: el format SRX
  - 1.3.c. Formats de projectes de traducció: el format XLIFF
  - 1.3.d. Assignació de recursos a un projecte de traducció
  - 1.3.e. Traducció
  - 1.3.f. Revisió dins de l'eina de traducció assistida
  - 1.3.g. Creació dels documents traduïts
  - 1.3.h. Revisió en format final
  - 1.3.i. Gestió dels recursos generats
- 1.4. Els sistemes de traducció assistida
- 1.5. Conclusions
- 1.6. Per ampliar coneixements
  - 1.6.1. Eines de traducció assistida on-line
  - 1.6.2. SRX i les expressions regulars
  - 1.6.7. El corrector gramatical LanguageTool

2. Les memòries de traducció

2.1. Introducció

2.2. Indexació i recuperació de segments

2.2.1. Indexació de memòries de traducció

2.2.2. Càlcul de la similitud de segments

2.3. Coincidència exacta i parcial

2.4. Combinació d'unitats subsegmentals

2.5. Format d'intercanvi de memòries de traducció: TMX

2.6. Creació de memòries de traducció

2.6.a. Traducció amb sistemes de traducció assistida

2.6.b. Memòries de traducció i corpus paral·lels

2.6.c. Alineació manual de documents

2.6.d. Alineació automàtica de documents

2.7. Memòries de traducció remotes compartides i públiques

2.8. Treball amb memòries de traducció

2.9. Anàlisi de projectes i tarifació

2.8. Noves funcionalitats

2.8.1. Sistema de traducció automàtica integrat

2.8.2. Autocompletat intel·ligent

2.8.3. Mesures de confiança

2.9. Conclusions

2.10. Per ampliar coneixements

2.10.1. Corpus paral·lels i memòries de traducció disponibles públicament

2.10.2. Etiquetadors morfosintàctics

2.9.3. Propietat de les memòries de traducció

3. Les bases de dades terminològiques

- 3.1. Introducció
- 3.2. Terminologia i traducció
- 3.3. Bases de dades terminològiques, diccionaris generals i coneixement enciclopèdic
- 3.4. Cerca automàtica a bases de dades terminològiques
- 3.5. Format d'intercanvi de bases de dades terminològiques: TBX
- 3.6. Creació de bases de dades terminològiques
  - 3.6.a. A mesura que es tradueix
  - 3.6.b. A partir de recursos terminològics a Internet
  - 3.6.c. A partir de la Vikipèdia
  - 3.6.d. Extracció automàtica de terminologia
- 3.7. Extracció automàtica de terminologia
  - 3.7.1. Definició
  - 3.7.2. Classificació de mètodes per a l'extracció automàtica de terminologia
  - 3.7.3. Mètodes estadístics per a l'extracció automàtica de terminologia
  - 3.7.4. Mètodes lingüístics per a l'extracció automàtica de terminologia
  - 3.7.5. Mesures estadístiques
- 3.8. Conclusions

4. La traducció automàtica

- 4.1. Introducció
- 4.2. Història de la traducció automàtica
- 4.3. Tipus de sistemes de traducció automàtica
  - 4.3.1. Traducció directa
  - 4.3.2. Sistemes de transferència
  - 4.3.3. Sistemes d'interlingua
  - 4.3.4. Sistemes estadístics
  - 4.3.5. Sistemes de traducció automàtica basada en exemples

4.3.6. Sistemes híbrids

4.4. Usos de la traducció automàtica

4.5. La traducció automàtica a Internet

4.6. Combinació de traducció automàtica i traducció assistida

4.7. Postedició de traducció automàtica

4.8. Conclusions

4.9. Per ampliar coneixements

4.9.1. Història de la traducció automàtica

4.9.2. Moses: un sistema de traducció automàtica estadística

4.9.3. Altres sistemes de traducció automàtica

5. Tractament de formats

5.1. Introducció

5.2. Representació de la informació textual: codi de caràcters

5.3. El llenguatge intern de l'ordinador i les unitats de mesura en informàtica

5.3.a. Els múltiples del byte

5.4. Representació d'informació no numèrica

5.4.a. Representació de text

5.5. Representació de la informació textual: codi de caràcters

5.5.a. Conceptes bàsics

5.5.b. Algunes definicions importants

5.5.c. Els codis de caràcters més habituals

5.5.d. Unicode

5.5.e. Detecció de la codificació de caràcters

5.5.f. Canvi de la codificació de caràcters

5.6. La representació de la informació no textual

5.6.a. Noms d'arxiu i extensions. Relació amb el format i l'aplicació

5.6.b. El format HTML

5.6.c. L'XHTML

5.6.d. Open Document

5.6.e. Els formats de documents de Microsoft Word

Microsoft Word DOC (.doc)

Microsoft Word 2003 XML (.xml)

Microsoft Word 2007/2010 XML (.docx)

5.6.f. El format LaTeX

5.6.g. El format DocBook

5.6.h. El format PDF

5.7. XML

5.7.a. Introducció

5.7.b. Exemples senzills de documents XML

5.7.c. Estructura dels documents XML

5.7.d. Els documents XML ben formats

5.7.e. Tecnologies associades: XSLT i XPATH

5.7.f. Editors d'XML

5.7.g. Traducció de documents XML

5.8. Els formats XML emprats en el món de la traducció

5.8.a. Intercanvi de memòries de traducció: TMX

5.8.b. Intercanvi de bases de dades terminològiques: TBX

5.8.c. Intercanvi de projectes de traducció: XLIFF

5.8.d. Intercanvi de regles de segmentació: SRX

5.8.e. Mètriques GILT: GMX

6. Conclusions

Per ampliar coneixements

Tutorials d'W3Schools

Detecció automàtica de llengua

Taules d'Unicode

Problemes de visualització de documents relacionats amb les fonts

SC Unipad: Editor d'Unicode